

Arviointikertomus 2020

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ OSAON
TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta 6.5.2021 § 31

Yhtymäkokous 31.5.2021 §

SISÄLLYS

1	Tarkastuslautakunnan tehtävä ja vuoden 2020 toiminta	3
1.1	Tarkastuslautakunnan luottamushenkilöt vuonna 2020	4
1.2	Vuoden 2020 kokoukset ja koulutusyhtymän toimintaan tutustuminen.....	4
1.3	Vuoden 2020 arviointikertomuksen laadintaan käytetyt aineistot sekä keinot	5
2	Koulutuskuntayhtymä OSAOn hallinnon, talouden ja toiminnan arviointi..	5
2.1	Hallinto ja toimielimet.....	6
2.2	Yhtymäkokoukset	6
2.3	Yhtymähallitus	6
2.4	Toiminnan toteutumisen arviointi koulutuskuntayhtymän ja konsernin osalta.....	7
2.5	Talouden arviointi koulutuskuntayhtymän ja konsernin osalta	8
3	Henkilöstö ja henkilöstöhallinto	9
3.1	Strategisten henkilöstötavoitteiden toteutumisen arviointi.....	9
3.2	Henkilöstöön liittyvien organisaatiomuutosten arviointi	10
3.3	Henkilöstöressurssien, poissaolojen ja työhyvinvoinnin arviointi	10
3.4	Oppimisympäristön, opiskelijoiden valmistumisen sekä opetussuunnitelman arviointi.....	11
3.5	Oppilashuolto ja sen toteutumisen arviointi	12
3.6	Negatiivinen eroaminen	12
4	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen arviointi.....	12
4.1	Sisäisen valvonnan kehittäminen voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella	12
5	Koulutuskuntayhtymä OSAOn strategian ja arvojen toteutuminen koulutuksessa	12
5.1	Hyväksytyn strategian toteutumisen arviointi OSAOn toiminnassa.....	13
5.2	Hyväksytyjen arvojen toteutumisen arviointi OSAOn toiminnassa	13
6	Toimenpide-ehdotusten yhteenveto	14

1 Tarkastuslautakunnan tehtävä ja vuoden 2020 toiminta

Kuntalain 121 §:ssä määrätään, että valtuuston tulee asettaa tarkastuslautakunta hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Lisäksi Kuntalaissa tarkastuslautakunnan tehtäväksi on määrätty:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Yhtymähallitus / kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Yhtymähallitus antaa yhtymäkokoukselle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Koulutuskuntayhtymä OSAOn tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2020 aikana 7 kertaa, tilintarkastaja on osallistunut tarkastuslautakunnan kokouksiin 4 kertaa ja sisäinen tarkastaja 1 kerran. Kokousten aikana tarkastuslautakunta on tutustunut OSAOn toimintaan yksikkövierailulla Kaukovainion tekniikan yksikköön sekä saanut katsauksen vierailun kohteesta. Vierailun ja kokousten kautta tarkastuslautakunta on saanut kattavat tiedot toiminnan ja tuloksellisuuden arviointia varten.

Koulutuskuntayhtymän (OSAO) tilintarkastusyhteisönä toimi vuoden 2020 aikana KPMG Kuntatarkastus Oy ja vastuullisena tilintarkastajanaan JHT, KHT Katri Hokkanen.

1.1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN LUOTTAMUSHENKILÖT VUONNA 2020

Tarkastuslautakunnan varsinaiset jäsenet ja varajäsenet ajalla 1.1.2020 – 31.12.2020:

Varsinainen jäsen

Nurkkala Teemu, pj. (kesk. Muhos)

Kälkäjä Mikko, varapj (kesk. Oulu)

Kellokoski Anne (vihr. Oulu)

Urpilainen Erkki (vas. Oulu)

Yli-Luukko Susanna (kok. Oulu)

Henkilökohtainen varajäsen

Pakaslahti Juho (kesk. Liminka)

Harju Janika (kesk. Oulu)

Juopperi Harri (vihr. Oulu)

Hietalahti Heidi (vas. Oulu) (30.11.2020 saakka)

Röntynen Suvi (vas. Oulu) (30.11.2020 alkaen)

Wasama Kim (kok. Oulu)

Pöytäkirjanpitäjänä toimi hankinta-asiantuntija Mari Viinamäki.

1.2 VUODEN 2020 KOKOUKSET JA KOULUTUSYHTYMÄN TOIMINTAAN TUTUSTUMINEN

Vuoden 2020 aikana tarkastuslautakunta on kokoontunut alkuvuotta lukuun ottamatta lähes poikkeuksetta etäyhteyksiä hyödyntäen. Kokouksia oli vuoden 2020 aikana yhteensä 7 kertaa. Koronasta johtuen ja oppilaitosten etäopiskeluun siirtymisen johdosta tarkastuslautakunta ei ole pystynyt toteuttamaan yksikkövierailuja kuten edellisenä 2019 vuoden aikana.

Tarkastuslautakunta on saanut kokouksissaan arviointityönsä suorittamista varten riittävät esittelyt ja selvitykset OSAOn toiminnasta ja taloudesta toimihenkilöiltä sekä viranhaltijoilta.

Tarkastuslautakunta kiittää OSAOn toimintaan osallistuneiden henkilöiden ja eri sidosryhmien joustavuutta poikkeuksellisen vuoden 2020 aikana.

Taulukko 1 Tarkastuslautakunnan taloudellinen toteuma vuonna 2020

Tarkastuslautakunta	TA 2020	Toteutuma 2020
TOIMINTAKATE	-38 400	-33 046
VUOSIKATE	-38 400	-33 046
TILIKAUDEN TULOS	-38 400	-33 046
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-38 400	-33 046

1.3 **UUDEU 2020 ARVIOINTIKERTOMUKSEN LAADINTAAN KÄYTETYT AINEISTOT SEKÄ KEINOT**

Tarkastuslautakunnalla on ollut käytössään seuraavat asiakirjat arviointikertomuksen teon pohjana:

- yhtymähallituksen hyväksymä tilinpäätös- ja toimintakertomus vuodelta 2020 (yhtymähallituksen hyväksymä 29.03.2021 § 44);
- Käyttösuunnitelman toteumaraportti vuodelta 2020 (yhtymähallitus 29.03.2021 § 45)
- henkilöstöraportti vuodelta 2020 (yhtymähallituksen hyväksymä 29.03.2021 § 46);
- OSAOn hallintosääntö (yhtymäkokouksen hyväksymä 8.6.2020 § 12);
- tilintarkastajan tarkastusraportit vuodelta 2020;
- sisäisen tarkastajan raportit vuodelta 2020;
- sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelma vuodelle 2020;
- OSAOn konserniohje (yhtymäkokouksen hyväksymä 30.11.2020 § 26);
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje (yhtymähallituksen hyväksymä 31.10.2016 § 142);
- OSAOn strategia 2025 (yhtymäkokouksen hyväksymä 10.6.2019 §13)
- toiminta- ja taloussuunnitelma 2020-2022 (yhtymäkokous 02.12.2019 §)

Tarkastuslautakunta on vuoden 2020 arviointikertomuksensa tekemisen yhteydessä perehtynyt edellä mainittuihin asiakirjoihin sekä OSAOn toiminnan ja tarkoituksenmukaisuuden arviointiin muun muassa alkuvuoden yksikkövierailulla sekä loppu vuodesta viranhaltijoiden selvityksien kautta.

Tarkastuslautakunta on säännöllisin väliajoin saanut tiedokseen sekä tilintarkastajan että sisäisen tarkastajan raportit. Lisäksi tarkastuslautakunta on saanut OSAOn toiminnan kannalta keskeisten viranhaltijoiden antamat katsaukset OSAOn taloudellisesta ja toiminnallisesta tilanteesta.

2 **Koulutuskuntayhtymä OSAOn hallinnon, talouden ja toiminnan arviointi**

Tarkastuslautakunta on omassa toiminnassa kiinnittänyt huomiota hyvän hallintotavan toteutumiseen OSAOn toiminnassa. Lautakunta on saanut kattavat tiedot arvioinnin toteuttamisen pohjaksi sekä saanut tarvittaessa kaikki pyytämänsä tiedot viranhaltijoiden esittelyiden kautta. Talouden ja toiminnan arvioinnissa lautakunta on tehnyt oman selvittelynsä lisäksi tiivistä yhteistyötä sisäisen tarkastajan sekä tilintarkastajan kanssa ja on näin saanut riittävät tiedot koulutuskuntayhtymän taloudellisen ja toiminnallisen arvioinnin tekemiseen.

Kokonaisuutena tarkastuslautakunta katsoo, että Koulutuskuntayhtymä OSAO on hallinnollisesti ja taloudellisesti johdettu asianmukaisesti ja olemassa olevien ohjeiden ja sääntöjen mukaisesti. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomioita muutamiin asioihin, joista on mainittu arviointikertomuksen kohdassa 6. toimenpide-ehdotusten yhteenvedo.

2.1 HALLINTO JA TOIMIELIMET

OSAOn hallinto ja eri toimielimien yhteistyö on lautakunnan arvioinnin mukaan toiminut asianmukaisesti. Toimintaan liittyvien uudistusten ja kehittämistoimenpiteiden eteenpäin viemisessä on kuultu asiaan liittyviä henkilöitä ja toimielimiä. Tarkastuslautakunta on saanut riittävät ja kattavat tiedot hallinnon ja toimielimien toiminnasta. Hallinnossa ja eri toimielimissä on toimittu riittävällä aktiivisuudella vuoden 2020 haasteellisessa toimintaympäristössä.

2.2 YHTYMÄKOKOUKSET

Yhtymäkokous on kokoontunut kaksi kertaa vuoden 2020 aikana. Omistajakuntien yhtymäkokousedustajille on annettu riittävät ja tarpeelliset tiedot päätöksenteon pohjaksi. OSAOn toiminnan rahoitukseen ja toimintaan kohdistuneista muutoksista on kerrottu kokouksissa riittävällä laajuudella ja näin on saatettu omistajakunnille tiedoksi rahoitukseen ja koulutukseen liittyvät muutokset. Yhtymäkokouksissa on päätetty muun muassa talousarviomuutoksista sekä uudesta hallintosäännöstä ja konserniohjeesta. Yhtymäkokouksien toiminta ja päätöksenteko on toteutunut olemassa olevien ohjeiden ja sääntöjen mukaan, ja niissä on toteutunut hyvä hallintotapa.

2.3 YHTYMÄHALLITUS

Yhtymähallitus on kokoontunut vuoden 2020 aikana 11 kertaa. Hallitukselle on tuotu päätöksenteon tekemiseksi tarvittavat tiedot ja aineistot päätöksenteon pohjaksi sekä hallituksen jäsenille on annettu riittävästi aikaa tutustua heille toimitettuihin materiaaleihin.

Yhtymähallituksen tehtäviin kuuluu muun muassa OSAOn sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Yhtymähallitus on toteuttanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalla sille annettuja sääntöjä sekä ohjeita. Yhtymähallitukselle on tuotu tiedoksi kaikki oleelliset asiat talouden ja toiminnassa osalta päätöksenteon tueksi.

Yhtymähallituksen toiminta ja päätöksenteko on toteutunut olemassa olevien ohjeiden ja sääntöjen mukaan, ja niissä on toteutunut hyvä hallintotapa.

2.4 TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN JA KONSERNIN OSALTA

Taulukko 2 TTS-mittareiden toteutuminen

Mittari	Tp 2019	Tp 2020	Ta 2020
Opiskelijavuodet, opv painottamaton	6 250	6 694	7 024
Henkilötyövuodet, htv	824	853	831
Kevään yhteishaun vetovoima perustutkintoa suorittavilta	1,3	1,2	1,2
Negatiivinen eroaminen perustutkintoa suorittavilta, %	4,5	4,1	4,5
Suoritettut tutkinnot, lukumäärä	2 746	2 385	3 000
Suoritettut tutkinnonosat, lukumäärä	23 010	19 746	23 366
Amispalaute: Rahoitukseen vaikuttavien kysymysten ka	4,21	4,27	4,25
Vuosikate, €	11 004 878	9 197 563	4 650 000
Koulutuspalvelut	5 551 486	4 868 377	1 000 000
Ylläpitäjäpalvelut	5 453 392	4 329 186	3 650 000
Nettoinvestoinnit, €	6 283 046	6 820 104	7 934 000
Koulutuspalvelut	1 399 089	2 598 482	2 734 000
Ylläpitäjäpalvelut	4 883 957	4 221 622	5 200 000
Tilikauden tulos, €			
koulutuskuntayhtymä OSAO	2 897 904	516 820	-3 702 000
Kiinteistöpalvelut (sisältyy edelliseen)	-551 609	-1 696 184	-2 132 000
Lainakannan muutokset	-2 777 936	-2 777 936	-2 780 000
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	4 721 832	2 377 458	-3 553 000
Lainanhoitokate	3,91	3,27	1,66

OSAOn ja konsernin toiminta on toteutunut talousarvion mukaisesti ja sen toimintaa on johdettu olemassa olevan strategian mukaisesti. Konsernivalvonta kuuluu yhtymähallitukselle ja se vastaa konserniin kuuluvien hallitusten nimityksistä. OSAOn konserniohjetta on noudatettu toiminnassa konsernin hallinnon toteutuksessa.

2.5 TALOUDEN ARVIOINTI KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN JA KONSERNIN OSALTA

Taulukko 3 Koulutuskuntayhtymä OSAOn toteuma vuonna 2020

	TP 2019	TA 2020	KS/TA1 2020	KS1/TA2 2020	Toteutuma TP2020	Jäljellä	Tot.-%
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot muut	16 735 278,87	16 701 226,00	18 184 480,00	15 892 155,00	14 459 887,18	1 432 267,80	91,00
Yksikköhintarahaus	71 187 418,00	70 000 000,00	70 057 392,00	71 347 762,00	73 862 180,00	-2 514 418,00	103,50
Maksutuotot	357 496,82	261 068,00	301 788,00	258 189,00	301 405,55	-43 216,60	116,70
Tuet ja avustukset	3 498 224,99	2 171 092,00	3 663 299,00	3 474 053,00	3 079 316,68	394 736,30	88,60
Vuokratuotot	21 261 264,30	19 260 570,00	19 184 485,00	19 934 525,00	19 842 695,65	91 829,40	99,50
Muut toimintatuotot	586 066,93	10 700,00	52 452,00	62 199,00	348 643,93	-286 444,90	560,50
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	113 625 749,91	108 404 656,00	111 443 896,00	110 968 883,00	111 894 128,99	-925 246,00	100,80
Valmisteverastojen muutos	24 406,07	-243 800,00	-537 800,00	144 500,00	521 643,89	-377 143,90	361,00
Valmistus omaan käyttöön	15 467,72	25 000,00	25 000,00	25 000,00	44 790,14	-19 790,10	179,20
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-38 477 107,11	-39 915 225,00	-41 688 547,00	-41 916 993,00	-40 447 587,00	-1 469 406,00	96,50
Eläkekulut	-6 762 590,09	-6 717 793,00	-7 024 030,00	-7 243 602,00	-6 891 488,06	-352 113,90	95,10
Muut henkilösivukulut	-1 223 692,49	-1 237 779,00	-1 306 024,00	-1 542 829,00	-1 420 930,92	-121 898,10	92,10
Henkilöstökulut yhteensä	-46 463 389,69	-47 870 797,00	-50 018 601,00	-50 703 424,00	-48 760 005,98	-1 943 418,00	96,20
Palvelujen ostot	-27 063 921,97	-26 250 716,00	-27 190 337,00	-27 749 693,00	-26 140 558,90	-1 609 134,10	94,20
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 509 613,16	-9 168 969,00	-9 133 622,00	-9 186 615,00	-8 682 466,87	-504 148,10	94,50
Avustukset	-366 289,75	-389 435,00	-422 229,00	-272 450,00	-221 656,98	-50 793,00	81,40
Vuokrat	-17 527 713,93	-17 246 151,00	-17 081 803,00	-17 053 790,00	-17 380 188,48	326 398,50	101,90
Muut toimintakulut	-1 669 791,89	-1 599 788,00	-1 502 504,00	-1 476 411,00	-2 025 438,56	549 027,60	137,20
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-102 600 720,39	-102 525 856,00	-105 349 096,00	-106 442 383,00	-103 210 315,77	-3 232 067,20	97,00
TOIMINTAKATE	11 064 903,31	5 660 000,00	5 582 000,00	4 696 000,00	9 250 247,25	-4 554 247,30	197,00
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	4,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	12 029,83	4 000,00	4 000,00	5 000,00	5 867,01	-867,00	117,30
Korkokulut	-48 725,34	-50 000,00	-50 000,00	-50 000,00	-43 709,25	-6 290,80	87,40
Muut rahoituskulut	-23 333,55	-1 000,00	-1 000,00	-1 000,00	-14 842,28	13 842,30	1484,20
VOUSIKATE	11 004 878,58	5 613 000,00	5 535 000,00	4 650 000,00	9 197 562,73	-4 547 562,70	197,80
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunn.mukaiset poistot	-8 106 569,98	-7 546 000,00	-8 373 000,00	-8 352 000,00	-8 680 743,05	328 743,10	103,90
Arvonalentumiset	-404,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	2 897 903,89	-1 933 000,00	-2 838 000,00	-3 702 000,00	516 819,68	-4 218 819,70	-14,00
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	1 112 284,64	860 000,00	860 000,00	860 000,00	887 610,03	-27 610,00	103,20
Varausten lis.(-)tai väh.(+)	-110 545,44	0,00	0,00	0,00	110 545,44	-110 545,40	0,00
Rahastojen lis.(-)tai väh.(+)	-14 921,57	1 100 000,00	1 400 000,00	2 400 000,00	1 573 328,61	826 671,40	65,60
TILIKAUDEN YLIJ. (ALIJ.)	3 884 721,52	27 000,00	-578 000,00	-442 000,00	3 088 303,76	-3 530 303,80	-698,70

OSAOn ja konsernin osalta taloudellinen toteuma on toteutunut talousarviota parempana. Taloudelliseen tulokseen vaikuttivat kertaeränä tehdyt alaskirjaukset käytöstä poistettujen kiinteistöjen osalta, joka vuonna 2020 oli 300 000 €. Omavaraisuusaste OSAOssa on tällä hetkellä hyvällä tasolla 70,3 %. Omavaraisuusaste on parantunut verrattuna vuoden 2019 toteumaan (68,9 %). Tilikauden ylijäämä on ollut 3,088 milj. € (vuonna 2019 3,884 milj. €). Lainanhoitokate on hyvällä tasolla 3,27 sekä suhteellinen velkaantuneisuus on 45,1 prosentissa, joka on hyvällä tasolla.

Kassan riittävyys on OSAOssa ollut vuoden 2020 aikana keskimäärin 110 päivää (2019 114 päivää).

3 Henkilöstö ja henkilöstöhallinto

Vuosi 2020 oli monella tavalla yhden asian vuosi. Covid-19 pandemian alku vuoden ensimmäisellä kvartaalilla myös Suomen kohdalla on aiheuttanut monia muutoksia työskentelytapoihin ja sen myötä isoja haasteita, ja ylimääräistä kuormitusta sekä henkilöstölle että opiskelijoille. Vuosi 2020 oli ensimmäinen vuosi, jolloin toiminta ja henkilöstösuunnittelu tehtiin kalenterivuosisiperiaatteella entisen lukuvuosisiperiaatteen sijaan. Vuoden 2020 työajanseuranta noudatteli vuosityöaikaa, johon siirryttiin hallitusti vuoden 2019 kuluessa.

Vuoden 2020 aikana käytiin YT-neuvottelut Kiinteistöpalvelut -yksikössä, perustelut on hyvin kuvattu. Neuvottelut kohdistuivat yhteensä 18 henkilöön, joista tuotannollisin ja taloudellisin perustein irtisanottiin viisi henkilöä. Heistä yksi työllistyi myöhemmin määräaikaiseen tehtävään. Lisäksi Kempeleen-Limingan yksikössä käytiin tuotannollisista ja taloudellisista syistä YT-neuvottelut, joiden päätteeksi kolmen henkilön palvelussuhde päättyi. Perustelut päätöksille on esitetty henkilöstökertomuksessa.

Henkilöstömäärän tarkastelussa otettiin käyttöön uusi henkilötyövuosimittari kuvaamaan paremmin vuoden aikana palvelusuhteessa ollutta työvoimaa. OSAOn henkilötyövuosimäärä kasvoi 29 henkilötyövuotta edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstökertomuksessa on annettu selvät perustelut sille, miksi toimintasuunnitelman HTV tavoite ylittyi. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi lisämäärärahaa opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen haastavassa tilanteessa muun muassa koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutuksen tasoittamiseen.

Palvelussuhteista selvästi suurin osa on vakituisia virka- tai palvelusuhteita. Määräaikaisuuksille on henkilöstökertomuksessa esitetty selvät perusteet. Palvelusuhteet ovat pääosin kokoaikaisia. Vanhuuseläkkeellä siirtymisen keski-ikä on vuosittain noussut jonkin verran. Henkilöstökertomuksessa on kattavat esitykset erilaisista toimintaa kuvaavista mittareista henkilöstön osalta.

Henkilöstökertomuksen luvussa 6 on kattavasti selvitetty ja kirjattu henkilöstöön liittyvien toimintamallien kehittäminen, seuranta ja mittarit. Käyttöön on otettu johtamista ja henkilöstösuunnittelua helpottavia työkaluja.

3.1 STRATEGISTEN HENKILÖSTÖTAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kuluvalla strategiakaudella (2020-2025) OSAOn henkilöstöstrategia paneutuu uudistumiskykyiseen, sitoutuneeseen ja hyvinvoivaan henkilöstöön. Henkilöstökertomuksessa todetaan opetus- ja kulttuuriministeriön myöntäneen OSAOlle strategiarahoitusta käytettäväksi ammatillisen koulutuksen ydinprosesseihin liittyvän osaamisen varmistamiseksi. Tähän liittyen OSAOssa toteutettiin mittava valmennuskokonaisuus koulutus- ja oppisopimusosaamisen ja HOKS (henkilökohtaistaminen) osaamisen varmistamiseksi. Kokonaisuuden toteutti Oulun ammatillinen opettajakorkeakoulu perustuen vuonna 2019 toteutettujen valtakunnallisten osaamistestien tulokseen.

Koulutuspäivien määrät vuonna 2020 olivat selvästi suuremmat kuin edellisenä vuonna, jolloin myös koulutusmenoissa oli nousua. Tämä on kuitenkin strategian mukaista kehitystä ja hyvin henkilöstökertomuksessa raportoitu.

Kehityskeskustelumahdollisuus jokaiselle työntekijälle on pääosin toteutunut, vaikka vuoden 2020 poikkeusolot ovat vaikuttaneet siihen, että vuoden 2020 kehityskeskusteluprosentti on jäänyt aiempia vuosia alhaisemmaksi.

3.2 HENKILÖSTÖÖN LIITTYVIEN ORGANISAATIOMUUTOSTEN ARVIOINTI

Yhteistoiminta ja -organisaatio ja henkilöstötoimikunnan toiminta ja tavoitteet on henkilöstökertomuksessa kuvattu hyvin. Lisäksi työpaikkakokousten toiminnalla on tarkoitus lisätä samassa työpaikassa toimivan koko henkilöstön yhteistyötä. Työpaikkakokousten on mahdollista perustaa työyhteisötoimikunta, joka toimii samalla työsuojelutoimikuntana. Työyhteisötoimikuntia on perustettu useisiin toimipisteisiin.

Vuoden 2020 aikana OSAOssa käytiin kahdet YT-neuvottelut perustuen toiminnallisiin ja taloudellisiin seikkoihin. Yhteistoimintaneuvottelujen vuoksi muutaman työntekijän palvelusuhde päättyi. Perustelut YT-neuvotteluille on selvästi kerrottu Henkilöstökertomuksessa.

3.3 HENKILÖSTÖRESURSSIEN, POISSAOLOJEN JA TYÖHYVINVOINNIN ARVIOINTI

Vuoden 2020 alusta OSAO on siirtynyt lukuvuosisuunnittelusta kalenterivuosisuunnitteluun. Samalla otettiin käyttöön TVS (työvuosisuunnittelu) työkalun, jonka avulla opettajalla ja opinto-ohjaajalle laaditaan vuosityöaikasunnitelma, opetus- ja ohjaustyön sisältö, määrä ja muut henkilölle kuuluvat tehtävät. Henkilöstökertomuksessa selvitetään ohjeistukset, ja henkilöstön oma osallistaminen suunnitteluun. Palkkajärjestelmien kehittämistä ja tehtävien vaativuuden arviointia sen perusteena on jatkettu.

Työterveyshuolto on hoidettu lakien ja asetusten mukaisesti. Palveluntarjoajina ovat jatkaneet samat toimijat kuin edellisenä vuonna 31.12.2020 asti. Vuoden 2021 alusta palveluntarjoaja muuttui. Työterveyshuollon toimintasuunnitelman laatimisesta ja tavoitteista on asianmukaisesti raportoitu Henkilöstö- ja Toimintakertomuksessa.

Työterveyshuollon kustannukset jaetaan kahteen luokkaan, korvausluokkaan I ja II, joista ensimmäinen on ehkäisevän toiminnan ja työntekijöiden työkykyä ylläpitävän toiminnan kustannuksia ja toinen on yleislääkäritasoisien sairaanhoidon kustannuksia. Tavoitteena on se, että ensimmäisen korvausluokan kustannukset ovat korkeammat, jolloin kulut ovat suuntautuneet oikein ja onnistuneesti. OSAOn tilanne on edelleen se, että KL II kulut ovat korkeammat, ja vuoden 2019 jälkeen suuntaus on hivenen huonompaan. Henkilöstöraportissa ei pohdita, missä määrin Covid-19 pandemian aiheuttamat toiminnan muutokset ja esimerkiksi oletettavat lakisääteisten työpaikkaselvitysten siirtymiset vaikuttavat kustannusten jakaantumiseen. OSAOn työterveyshuollon toimintasuunnitelma on laadittu vuosille 2018-2020, joista vuoden 2020 käytännön toimet on hyvin kuvattu henkilöstöraportissa. Toimintasuunnitelma laaditaan kolmivuosisittain.

Henkilöstökertomuksessa on mainittu myös OSAOn työterveyshuollon ohjausryhmä, joka seuraa, ennustaa ja asettaa mittareita OSAOn työhyvinvoinnin kehittymiseen. Työntekijöiden hyvinvoinnin tukemiseen on kuntayhtymän tarjoama liikunta-, kulttuuri- ja virkistystoiminta, johon on ohjattu vuonna 2020 250 euroa yhtä henkilötyövuotta kohden. Tuki on henkilökohtainen ja se määräytyy yhteistoimintamenettelyllä sovitun ohjeen mukaisesti. Vuonna 2020 tukea käytettiin 53 000 euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Poissaolotilastoissa kokonaismäärä laski 23,1 %. Varsinaiset poissaolot, josta on vähennetty vuosilomat, opettajien työelämään tutustumiset, vähenivät 20,4 HTV verran. Sairauspoissaolopäivien määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna 6,8 %. Henkilöstökertomuksessa on avattu myös vertailukelpoisemmin luku eli sairauspoissaolopäivä henkilöä kohden, jossa on tapahtunut hienoista laskua. Työtapaturmissa tapahtui selvä pudotus edelliseen vuoteen verrattuna, tähän on varmasti vaikuttanut lisääntynyt etätyö. Myös ns. HUPS eli läheltä piti -tapahtumia raportoitiin jopa 25 % vähemmän kuin vuonna 2019. Myös tähän vaikuttanee lisääntynyt etätyö ja -opetus. Kaikki nämä mittarit ovat selkeästi ja hyvin tuotu esille Henkilöstökertomuksessa. Siinä mainitaan myös, että HUPS ilmoitusten perusteella on vuoden 2020 aikana tehty useita nopean vasteen korjauksia. Vuosille 2016-2020 laadittu turvallisuusohjelma asiakirjassa on asetettu kahdeksan laajaa tavoitetta ohjelmakaudelle, ja näiden toteutumista on arvioitu yhdessä henkilöstön kanssa.

Vuonna 2019 OSAOn henkilöstölle järjestettiin TOB-työolobarometri kysely, johon vastasi vaihtelevasti 55-89,5 % henkilöstöstä yksiköstä riippuen. Seuraavan kerran TOB toteutetaan vuonna 2022. Vuoden 2019 tulosten perusteella on tunnistettu kognitiivisen kuormituksen vähentämisen tarve. Tätä varten vuoden 2020 alusta käynnistyi Työsuojelurahaston vuoden kestävä kehittämisshanke, josta on hyvä ja seikkaperäinen kuvaus henkilöstökertomuksessa. Myös muut työhyvinvointiin, työturvallisuuteen ja työoloihin parantavasti vaikuttavat kehittämisprosessit on kuvattu hyvin ja kattavasti.

3.4 OPPIMISYMPÄRISTÖN, OPISKELIJOIDEN VALMISTUMISEN SEKÄ OPETUSSUUNNITELMAN ARVIOINTI

Koronaepidemia on merkittävästi lisännyt etäopiskelua. Tämän vuoksi opiskelua on siirretty verkkoon ja sähköisille viestintäalustoille. Kokemukset uusista opiskelutavoista ovat olleet pääasiassa positiivisia, vaikkakin se on asettanut opiskelijoiden tavoitettavuudelle haasteita. Tieto- ja viestintätekniikalle on huomioitu uusia tiloja uutta toimintatapaa rakennettaessa. Opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen ja oppimisen kokonaisvaltaisuutta on kehitetty edelleen vastaamaan uusia tavoitteita opiskelussa.

Fyysisten opiskeluympäristöjen turvallisuuteen ja niiden parantamiseen on vuoden 2020 aikana tehty erilaisia suunnitelmia ja ratkaisuja, jotka toteutuvat vasta vuoden 2021 aikana.

Vuoden 2020 suunniteltu opiskelijavuosimäärä ei toteutunut (tavoite 7024, toteutuma 6694). Toteutumaluvut kuitenkin nousivat vuodesta 2019. Aloituspaiikkoja ei saatu täytettyä ja oppilaat eivät sitoutuneet opintoihinsa ja jättäytyivät pois. Erityisesti ravintola- ja catering-alan sekä puhtaus- ja kiinteistöalan aloituspaiikkoja jäi täyttämättä ja suunniteltuja koulutuksia ei voinut toteuttaa vähäisen hakijoiden määrän vuoksi. Osittain tätä voidaan selittää koronaepidemian vaikutuksesta kyseisiin toimialoihin. Joissakin yksiköissä toteumaa paransi jatkuvan haun prosessi ja kesäajan hyödyntäminen opiskelussa.

Suoritetuille tutkinnoille asetettu tavoite ei toteutunut, toteutumaprosentti oli vain 80 prosenttia. Myös tutkintojen yksittäinen määrä verrattaessa vuoteen 2019 laski. Osittaisten tutkintojen toteutumisprosentti oli sen sijaan parempi. Syynä pidetään koronaepidemiaa ja sen vaikutusta opiskelijoihin. Opiskelu/valmistumisen näyttöjen antaminen on vaikeutunut vuoden 2020 aikana johtuen Covid-19 epidemian asettamista rajoituksista sekä lähiopetus on kärsinyt toiselle asteelle asetetuista rajoituksista.

3.5 OPPILASHUOLTO JA SEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunta toteaa, että oppilashuolto on OSAOn oppilaitoksien sijaintipaikkakunnilla toteutunut sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Korona ajan tuomat haasteet vuoden 2020 aikana ovat asettaneet oppilashuollon uusien haasteiden eteen ja niiden hallintaan sekä ratkaisuihin tulee kiinnittää enemmän huomioita sijaintipaikkakunnan terveydenhuollon järjestäjien kanssa.

3.6 NEGATIIVINEN EROAMINEN

Negatiivinen eroaminen on vähentynyt viime vuoteen verrattuna, mikä on positiivinen asia. Tässä on kuitenkin eroja kirjaamiskäytännöissä eri opintoalueilla ja eri koulutusyksiköissä. Tulos olisi voinut olla parempikin, jos Haukiputaan yksikön sisäisten opiskelijasiirtojen kirjaamisia negatiivisiksi eroamiseksi ei olisi laskettu mukaan. Tarkastuslautakunta on monena vuotena peräkkäin ottanut negatiivisen eroamisen ja eroamisen syiden analysoinnin yhdeksi arvioinnin kohteekseen. Aikaisempien vuosien määrän putoamisen syitä ei ole avattu kertomuksessa paljoa, mutta arvioinnin perusteella lisämäärärahan saaminen koulunkäynnin avustavien henkilöiden rekrytointiin on varmasti auttanut eroamisten vähentymiseen. Vuoden 2020 aikana puhjenneen Covid-19 epidemian tuomia opiskelijoiden ongelmien ratkaisua tulee aktiivisesti jatkaa yhteistyöllä ja lisäpanostuksella taloudellisesti.

4 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen arviointi

4.1 SISÄISEN VALVONNAN KEHITTÄMINEN VOIMASSA OLEVALLA TALOUSSUUNNITTELUKAUDELLE

Yhtymäkokous päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista OSAOssa ja yhtymähallitus päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyvistä linjauksista ja tavoitteista. Tarkastuslautakunta arvioi, että yhtymähallitus on toiminnallaan toteuttanut hyvin yhtymäkokouksen linjauksia sekä tavoitteita sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta. Sisäiseen tarkastukseen ja riskienhallintaan liittyviä asioita on käyty läpi järjestelmällisesti yhtymähallituksen kokouksissa. Yhtymähallituksella on ollut käytössään sisäisen tarkastajan ja tilintarkastusyhteisön tekemät raportit ja havainnot sisäisen tarkastuksen toteuttamista varten.

5 Koulutuskuntayhtymä OSAOn strategian ja arvojen toteutuminen koulutuksessa

Tarkastuslautakunta on saamiensa esittelyiden ja selvitysten kautta saanut riittävät tiedot strategian ja arvojen toteutumisen arvioimiseen. Kokonaisuutena koulutustoiminnassa on toteutettu hyvin strategiaa ja toiminnalle asetettuja arvoja sekä toiminnan kehittämiseen on panostettu voimavaroja riittävästi.

Talouteen asetettujen strategisten tavoitteiden saavuttaminen on arvioinnin perusteella toteutunut hyvin ja siinä on ollut useita erilaisia hankkeita ja toimintamalleja käytössä, jolla talous

on saatu pysymään tasapainoisena. Lainojen lyhennykset on toteutettu lainanlyhennyssuunnitelman mukaisesti sekä lainojen määrä on tällä hetkellä maltillisella tasolla, kun suhteutetaan sitä talouden muihin tunnuslukuihin.

Oppivelvollisuuden laajentumisen valmistelut on aloitettu hyvissä ajoin vuoden 2020 aikana. Oppivelvollisuuden laajentuminen asettaa opetuksen järjestäjät täysin uuden asian eteen ja se asettaa haasteita toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. OSAOssa oppivelvollisuuslain muutokseen on varauduttu hyvin ja epävarmuustekijät opetuksen toteutuksessa ovat lähinnä lainsäätäjän puolelta tulevia.

5.1 HYVÄKSYTYN STRATEGIAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI OSAON TOIMINNASSA

OSAolla on Strategia 2025 kautta asetettu neljä tavoitetta: Joustavat ja monipuoliset osaamispolut, aktiivinen työelämäkumppanuus, uudistumiskykyinen, sitoutunut ja hyvinvoiva henkilöstö sekä tasapainoinen talous.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin perusteella OSAO on onnistunut sille asetettujen strategisten tavoitteiden saavuttamisessa pääsääntöisesti hyvin. Aktiivisessa työelämäkumppanuudessa olisi hyvä tutkia myös muita mahdollisuuksia, joilla elinkeinoelämän tarvitsemat työntekijät ja työnantajat kohtaisivat paremmin.

5.2 HYVÄKSYTTYJEN ARVOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI OSAON TOIMINNASSA

OSAOn yhtymäkokouksen asettamat arvot koulutustoiminnalle ovat toteutuneet vuoden 2020 toiminnassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

6 Toimenpide-ehdotusten yhteenveto

- A. OSAOn tulee kehittää oppilaitosten sijaintikuntien terveydenhuollon kanssa mahdollisimman joustavat ja nopeat kouluterveydenhuollon palvelut. Kouluterveydenhuollon tavoitettavuus ja toimivuus tulee varmistaa sijaintikuntien kanssa ja näin voitaisiin puuttua ennakolta opiskelijoille Covid-19 pandemian takia tulleisiin ongelmiin jo vuoden 2021 aikana.
- B. Opiskelijoiden kirjaamiskäytännöt tulisi muokata siten, että ne ovat koko koulutuskuntayhtymän oppilaitoksissa samanlaiset. Siten vältettäisiin tulkintaerot eri yksikköjen opiskelijatilastojen välillä.
- C. OSAO Edu Oy:n tavoitteena on ollut usean vuoden ajan koulutusvienti. Vuodelle 2020 sille oli asetettu ainoastaan liikevaihtotavoite. OSAO Edu Oy on liittynyt Visit Oulun sekä Education Finland jäseneksi sekä syventänyt yhteistyötä Oulu Arctic Regionin kanssa. Pääosin Covid-19 pandemiasta johtuen koulutusviennin tulokset ovat jääneet vaatimattomiksi. Olisiko OSAO Edu Oy:lle syytä asettaa liikevaihtotavoitteen lisäksi muita tavoitteita ja/tai tulostavoitteita toiminnan tuloksellisuuden mittaamiseksi?

Tarkastuslautakunta kiittää OSAOn koko henkilökuntaa sekä muita toiminnassa mukana olleita henkilöitä avoimesta sekä hyvästä yhteistyöstä lautakunnan kanssa.

Oulussa 6.5.2021

Allekirjoitukset:

Teemu Nurkkala
Puheenjohtaja

Mikko Kalkäjä
Varapuheenjohtaja

Susanna Yli-Luukko
Jäsen

Anne Kellokoski
Jäsen

Erkki Urpilainen
Jäsen